

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm|| Maii Et Ivnii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258 - 10263

De S. Albano martyre Anglicano.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77393)

dio huius vitæ decertantem, atq; in spiritali palæstra defudantem, sustentari inter dulcia suspiria credebatur & precabatur.

Cum iam sancti viri temporalis vita in multos annos Deo disponente, tenderetur, quatenus eius exemplo plurimi ad spiritualem vitam prouocarentur & excitarentur, factum est, vt circa vltimos vitæ suæ annos multo senio fractus, frequentiq; labore & cura domestica debilitatus, cellam suam solitæ visitationis gratia egredi non valeret: non tamen destiterunt S. Deodati discipuli pro more, magistri sui tunicam eidem offerre, ne dulcis eius intermoreretur memoria. Igitur cum diuina miseratio gloriosum suum militem Hildulphum ab huius seculi fluctuoso mari ad portum salutis æternæ vocare statuisset, per dilectum suum Deodatum dignatus est eidem transitus sui diem denunciare, quatenus in vtrique monasterio de bono Pastore prouidere satageret. Vnde vir sanctus plurimum in Domino gauisus est, quod ab hac lachrymarum valle ad perpetuam consolationis tranquillitatem mox erat assumendus, vbi omnis lachryma ab oculis eius abstergeretur. Itaq; proprijs sui monasterij fratribus designato Abbate domino Raimberto, vallis autem Galilææ domino Marcinanno, feliciter obdormiuit in Domino, ab incarnatione Iesu Christi anno septingentesimo septimo.

Interea à deuotissimis discipulis inuolabiliter fuit obseruatum, quod à prudentissimis Magistris fuit institutum: videlicet, vt semel in anno mutuas inuiserent cellas, tanquam præcipua pignora præferendo sanctorum Patrum suorum tunicas. Siquidem monachi S. Hildulphi, ipsius tuniam retinuerant sibi, sicut & monachi vallis Galilææ, S. Deodati. In quorum delatione tanta veneratio exhibebatur, vt dulcissimi Patres ad filios redisse post longa seculorum volumina crederentur. Quod si (peccatis exigentibus) caelestis ira in populum grassaretur, & siccitate nimia, vel imbrum continua refusione, aut pestilentia, seu qualicumq; plaga plebs feriretur, mox hinc inde conglobata tunicas patronorum suorum cum lachrymis & orationibus offerebat & ingerebat diuinis obtutibus: & amota est plaga. nam contra deficiens flagelli impetum tantum valebant sanctorum merita & populi fides, vt sine mora misericordissimus Deus iustitiam suam seueritatem à plebe cohiberet, atq; optatæ misericordiae consolationem ei distillaret. Quæ quidem consuetudo tam religiosa ac pia integer in inter hæc duo cœnobicia cōseruata est, donec sancta corpora plurimis miraculis exornata subleuarentur de terræ gremio. Quocirca sicut tunc solebant discipuli Magistrorum tunicas offerre, ita nunc eorum posterij corpora sanctorum suscipiunt & animarum exuuias, quorum per merita pax nobis nunc & in æuum, Amen.

Sufficiat igitur hæc religiosis animis, quæ pauperulo sermone cursim explicuimus, de pijsimi Patris nostri Deodati gestis, vix attingentes pauca de innumeris, minima de maximis, quibus clementia Dei in terris sanctum suum glorificauit pro vitæ suæ meritis. Cæterum tot & tantis quotidie miraculis venerabile corpus eius nobilitatur, vt vix ad conferendum ea sufficiat calamus, nec aliquis possit habere dubium, quin spiritus eius inter suprema regnet angelorum agmina.

MARTYRIUM ILLUSTRE S. ALBANI MARTYRIS ANGLIÆ, QVEM PLERIQVE ALBINVM VO.

cant. ex Historia Ecclesiastica gentis Anglorum Bedæ lib. 1. Cap. 6. & 7.

ANNUS incarnationis Dominicæ ducentesimo octogesimo sexto, Diocletianus tricesimo tertius ab Augusto Imperator, ab exercitu electus, annis viginti fuit; Maximianusque, cognomento Herculeus, sociū creauit imperij; & Diocletianus quidem in Oriente; Maximianus autem Herculeus in Occidente vastari ecclesias; affligi, interficique Christianos, decimo post Neronem loco, præceperunt. Quæ persecutio omnibus ferè antea actis diuturnior atque inmanior fuit. Nam per decem annos incendijs ecclesiarum; proscriptionibus innocentum; cadibus martyrum incessabiliter acta est. Deniq; etiam Britanniam cum plurima confessionis Deo deuota gloria sublimauit.

Siquidem in ea passus est S. Albanus; de quo perbyter Fortunatus in laude virgini. Cap. 7.

Bbbb 2

num,

num, cum beatorum martyrum, qui de toto Orbe ad Dominum venirent, mentionem faceret, ait;

Albanum egregium fecunda Britannia profert.

Albanus ut fuerit conuersus.

Qui videlicet Albanus paganus adhuc, cum perfidorum principum mandata aduersum Christianos facerent, clericum quendam, persecutores fugientem, hospitio recepit; quem dum orationibus continuis ac vigilijs diu noctuq; studere conspiceret, subito diuina gratia respectus, exemplum fidei ac pietatis illius coepit amulari: ac sacraribus eius exhortationibus paulatim edoctus, relicto idololatriæ tenebris Christianus integro ex corde factus est. Cumq; praefatus Clericus aliquot diebus apud eum hospitaretur, peruenit ad aures nefandi principis, confessorẽ Christi, cui necdum fuerat locus martyrii deputatus; penes Albanum latere. Vnde statim iussit milites diligentius eum inquirere. Qui cum ad tugurium martyris peruenissent, mox se S. Albanus pro hospite ac magistro suo, ipsius habitum, id est, caracalla, qua vestiebatur, indutus, militibus exhibuit; atque ad iudicem victus perductus est.

Vltro se offerret ad mortem.

Contigit autem iudicem ea hora, qua ad eum Albanus adducebatur, aris assistere, ac daemones hostias offerre. Cumq; vidisset Albanum, mox ira succensus nimia, quod se ille vltro pro hospite, quem susceperat, militibus offerre ac discrimini dare praesumpisset; ac simulacra daemorum, quibus assistebat, eum iussit pertrahi. Quia rebellis inquam, ac sacrilegum celare, quam militibus reddere maluisti, ut contemptor diuini meritam blasphemiasuæ poenam lueret; quæcumq; illi debebantur supplicia, tu solve, re habes; si à cultu nostræ religionis discedere tentas. At S. Albanus, qui se vltro persecutoribus fidei Christianam esse prodiderat, nequaquam minas principis meruit; sed accinctus armis militiæ spiritualis, palam se iussis illius parere nolle pronuntiabat. Tu Iudex: Cuius, inquit, familiae vel generis es? Albanus respondit: Quid ad te pertinet, quam sim stirpe genitus? Sed si veritatem religionis audire desideras, Christianum iam me esse, Christianisq; officijs vacare cognosce. Ait iudex: Nomen tuum quaro, quod sine mora mihi insinua. At ille: Albanus, inquit, à parentibus vocor; & Deum verum ac viuum, qui vniuersa creauit, adora semper & colo. Tum iudex repletus iracundia, dixit: Si vis perennis vitæ felicitate perfrui, dijs magnis sacrificare ne differas. Albanus respondit: Sacrificia hæc, quæ à vobis redduntur daemionibus, nec auxiliari subiectis possunt, nec supplicantium sibi desideria vel vota cõplere. Quin immo quicumq; his sacrificia simulacris obtulerit, aeternas inferni poenas pro mercede recipiet.

Constantiana eius.

Verberibus afficitur.

His auditis, iudex nimio furore commotus, cædi sanctum Dei confessorẽ à tortoribus præcepit; autmans se verberibus, quam verbis non poterat; cordis eius emollire posse constantiam. Qui cum tormentis afficeretur acerrimis, patienter hæc pro Domino, immo gaudenter ferebat. At vbi iudex illum tormētis superari, vel à cultu Christianæ religionis reuocari non posse persensit, capite eum plesti iussit. Cumq; ad mortem duceretur, peruenit ad flumen, quod muro & arena, vbi ferendus erat, meatu rapidissimo diuidebatur. Viditq; ibi non paruam hominum multitudinem vtriusq; sexus, conditionis diuersæ & ætatis, quæ sine dubio diuinitatis instinctu ad obsequium beatissimi cõfessoris ac martyris vocabatur; & ita fluminis ipsius occupabat pontem, ut intra vesperam transire vix posset. Deniq; cunctis penè egressis, iudex sine obsequio in ciuitate subsiterat. Igitur S. Albanus, cui ardens inerat deuotio mentis ad martyriũ ocyus peruenire, accessit ad torrentem; & dirigens ad cælum oculos, siccato aluco, vidit vndam suis cessisse ac viam dedisse vestigijs. Quod cum inter alios etiam ipse carnifex, qui eum percussurus erat, vidisset, festinauit ei, vbi ad locum destinatum morti venerat, occurrere; diuino nimirum admonitus instinctu, proiectoq; ense, quem strictum tenuerat, pedibus eius aduoluit; multum desiderans, ut cum martyre, vel pro martyre, quem percutere iubebatur, ipse potius mereretur percuti.

Insigne miraculum.

Carnifex credit.

Fontem impetrat precibus suis.

Dum ergo is ex persecutore factus esset collega veritatis & fidei, ac iacente ferro, esset inter carnifices iusta cunctatio, montem cum turbis reuerentissimus Dei confessor ascendit. Qui opportunè lætus gratia decentissima, quingentis ferè passibus ab arena situs est, varijs herbarum floribus depictus, immo vsquequaq; vestitus: in quo nihil repente arduum, nihil præceps, nihil abruptum, quem lateribus longe lateq; deductum, in modum æquoris natura cõplanat; dignum videlicet eum pro insita sibi specie venustatis iam olim reddens, qui beati martyris cruore dicaretur. In huius ergo vertice S. Albanus dari sibi aquam à Deo rogauit. Statimq; incluso meatu, ante pedes eius fons perennis exortus est, ut omnes agnoscerent, etiam torrentem martyri obsequium detulisse. Neq; enim fieri poterat, ut in arduo montis cacumine martyr aquam, quam in flu.

in fluuio non reliquerat peteret, si hoc opportunum esse non videret. Qui videlicet fluitans ministerio persoluto, deuotione completa, officij testimonium relinquens, reuersus est ad naturam. Decollatus itaque martyr fortissimus ibidem, accepit coronam vitam, quam repromisit Deus diligentibus se. Sed ille qui pijs ceruicibus impias intulit manus, gaudere super mortuum non est permittus. Nam oculi eius in terram vna cum beati martyris capite deciderunt.

Capite truncatur.
Pena percussoris.

Decollatus est ibi etiam tum miles ille, qui ante a superno nutu correptus, sanctum Dei confessorum ferire recusauit. De quo nimirum constat, quia et si fonte baptismatis non est ablutus, sui tamen est sanguinis lauacro mundatus, ac regni celestis dignus factus ingressu. Tunc iudex tanta miraculorum celestium nouitate percussus, cessari mox a persecutione precepit, honorem referre incipiens cadi sanctorum, per quam eos opinabatur prius a Christiana fidei posse deuotione cessare. Passus est autem beatus Albanus die decimo Calendarum Iuliarum iuxta ciuitatem Verolanum, quae nunc a gente Anglorum Vuerlamacestir siue Vuarlingacestir appellatur, vbi postea, redeunte temporum Christianorum serenitate, ecclesia est mirandi operis, atque eius martyrio condigna, extructa. In quo videlicet loco usque ad hanc diem, curatio infirmorum, & frequentium operatio virtutum celebrari non desinit. Passi sunt ea tempestate Aqaron & Iulius Legionum vrbis ciues, alijque vtriusque sexus diuersis in locis per plures, qui diuersis cruciatibus torti, & inauditi membrorum discerpitione lacerati, animas ad superne ciuitatis gloria perfecto agone miserunt. Haec tenus Beda.

Ecclesia S. Albani.
Miracula.

Hodie beatissimi martyris huius Albani sacra reliquia Coloniae in monasterio S. Pantaleonis religiosè asseruantur. Latuerat illic aliquandiu praclarus thesaurus, in quodam non magni precij & qui eius dignitati minus congrueret, loculo conditus: at tamen crebra miraculorum signa praesentiam martyris & efficaciam perspicue declarare videbantur. Itaque coepit proferri in publicum & palam innotescere, quod diu fuerat in occulto. At vbi res innotuit Anglis, constanter illi asserere non dubitarunt, S. Albanum martyrem apud ipsos ortum & passum & conditum, eam, quam suo sanguine illustrasset in insulam, nequaquam reliquisset, sed in ea semper permansisse. Ea occasione is, qui per id tempus apud S. Pantaleonem Abbatis fungebatur officio, communicato cum fratribus sui monasterij consilio, cum sacra beati martyris reliquia iam trecentis & quinquaginta annis in ipsorum ecclesia quieuisissent, atque ab ipsis martyrio mille & eo amplius anni fluxissent, ad loculum cum ingenti deuotione & reuerentia accessit, eoque aperto videri ipse, vident & caeteri fratres non sine multa admiratione multisque lacrymis, magna omnipotentis Dei virtute, clarissimi martyris corpus tot seculis incorruptum conseruari, laetanturque singulari Dei beneficio tanti thesauri se compos fieri posse.

S. Albani corpus incorruptum post mille annos.

Vt autem certius de rei veritate constaret, & fidelium deuotio excitaretur, è loculo venandas extulere reliquias, & vt Deus laudaretur in sancto suo, publice eas ad spectandas proposuere: ac deinde in thecam aliam, auro argentoque & lapidibus preciosis, quantum eorum sinebat facultates, ornatam reposuere, in qua hodieque reseruantur. Tam autem recentes videbantur, ac si non ita pridem pro Christo caesus esset inclutus martyr. Caput enim cum barba, ceruicem etiam sanguinolentam, brachia & manus, (capulasque; pelle & carne reatas, pestus cum cratibus laterum, denique spinam dorsi cum renibus inuenerunt. Pannus etiam, quo sacrum corpus trecentis & quinquaginta annis obuolutum fuerat, instar niuis candidus & plane incorruptus erat. Cum autem haec sacra reliquia ita ostenderetur, multi paralytici, claudi, curui, contracti, humi reptantes, gibbosi, caeci, muti, demoniaci, manci, febricitantes, alijque diuersis affecti morbis, non pauci etiam mortui & in aquis extincti, quorum omnium numerus quingentos excederet, curati sunt: vt nihil dicamus de iumentis, quibus aequè est restituta sanitas.

Mirabilis Deus in sanctis suis.

Miracula ad eius reliquias.

Acta sunt haec anno Dominicae incarnationis 1327, sub Philippo Colonensi Archiepiscopo, & Henrico Abbate. Sed nec hodie sancti martyris beneficijs fraudantur, qui humiliter ac pie incorruptas etiam.

num corporis eius reliquias inuisunt, & supplicies ei preces offerunt.